AD PHILIPPVM III. HISPANIAE REGEM CATHOLICVM.

MARTII MALACRIDAE FOROIVLIENSIS

Sacri Collegij Cardinalium à Secretis.

DIVVS RAYMVNDVS.

ROMAE, Apud Aloysium Zannettum. MDCI.

SVPERIORVM PERMISSV.

Imprimatur si placet Reuerendiss. P. M. Sacri Palatij Apostolici.
B. Gypsius Vicesgerens.

EGo Bernardus Colnagus Societatis IESV, vidi, et nihil inueni contra fidem, nec contra bonos mores.

Imprimatur
Fr. Angelus Baronius Venetus Mag. & soc. Reuerendiss. P. M. Sacri Palatij, Ord. Præd.

IOSEPHI CASTALIONIS
I. V. D.

IN MARTII MALACRIDÆ OPVS DE SANCTO RAYMVNDO.

Vem semel ætheriæ prudens elegerat aulæ
Rerum opifex, nullo in terris non auxit honore.
Si genus est aliquid deducere sanguine claro,
Stemma RAYMVNDVM decorat regale parentum.
Hispanas inter vrbes celeberrima alumnum
BARCINO suscepit venientem in luminis oras.
Forma, valetudo, ingenium, mens contigit vni
Candida, propositiq; tenax, atque æmula cœlo.
Doctior, & melior quisquam non appulit Vrbi
Romuleæ. Iuris nodos, legumq; peritus
Explicuit. Mox scita Patrum digessit, & alti
Sortitus claues, humanos arbiter actus
Expendit, postesq; pijs referauit olympi
Pontificis Summi iussu. Non fluxa bonorum
Gaudia cœperunt hominem, non splendor honorum,
Ambitiove, sitisve auri deflectere cursu
Eualuit. Contemptor opum, contemptor honorum,
Oblatiq; pedi, Mitraq; insigne reiecit,

Pauperibusq. dedit patrimoni magna talenta.
Nullas inter opes diues, planèq. beatus.
Priuatam duxit satius traducere vitam,
Publica sollicito quàm pectore munera obire.
Vnde magisterio, & sumptis decessit habenis,
Declinansq. omnem fastum, famamq. caducam,
Montibus optauit solis inglorius æuum
Exigere, ac prorsus mortales fallere visus.
Suspiciens oculis cæli conuexa, Deumq.
Rite colens, CHRISTI promissa ad præmia gressum
Tendebat, superiq. chori languebat amore.
Improba detestans tumidi delicta tyranni
Transmisit plantis pelagi freta cærula siccis,
Iussa nihil regis spectans, puppesq. negatas.
Aspera captiuæ miserans incommoda pubis,
Instituit mira sanctos pietate sodales,
Qui stipe collata, duris exempta catenis.
Corpora restituant patriæ, carisq. propinquis.
Voce luem membris infestam depulit ægris,
Sopitosq. aliquot lethali surgere somno
Iussit, & excitos vitali vescier aura.
Sæcula iam tria sunt, clausit cum lumina liber
Corporeis vinclis, cæliq. ascendit in arcem.

Innu-

Innumeros voti damnauit, opemq. vocatus
Inde tulit, facti quondam clarissima signa
Cœlitis. hinc studium incessit populumq. Patresq.
Ac reges, aras Romano à patre petendi
Cælicolæ, festoq; die solemnia sacra;
Rem longo statuit dilatam tempore tandem,
Decernitq; preces SANCTO, pancheaq; thura,
Nostra pio reparat cultu qui tempora CLEMENS.
Sed quid ago? sperem ne orsis comprendere paruis
Quanta Malacridæ sunt decantata diserto?
Ille opus aggressus sublimi carmine tantum,
Spem palmæ eripuit docto certamine summis
Ingenijs, cingens daphnæa tempora fronde.

EIVSDEM

R.^mo^ D.^no^ FRANCISCO PEGNAE Auditori Rotæ. V. C.

SAnctorum CLEMENS RAYMVNDVM retulit albo,
Mirata est pompam maxima Roma nouam,
Sed quos Roma semel celebres spectauit honores,
Ausonijs iterat hos Malacrida modis,
Et facit, vt, latia quâ sunt commercia linguæ,
Percipiant tantum mœnia cuncta decus.
Sic terræ Hispanæ pietas, pietasq; PHILIPPI
Notescet sæclis omnibus, atque locis.
O si non spatijs auctor disclusus iniquis
Egisset campo liberiore rotas,
Eximios inter proceres Clarissime Pegna,
Quos tecum siluit, perlegerere libro.
Nanq; tuum agnoscit studium RAYMVNDVS ab alto,
Et superum adscriptus Didacus ordinibus:
Curaq; cœlicolæ tua neutri defuit ardens,
Dum peterent Reges publica vtrique sacra.

IN

IN MARTII MALACRIDAE Foroiulienſis S. RAYMVNDVM

BERNARDI COLNAGI E SOCIETATE IESV,

EPIGRAMMA.

SVnt quos, arma, duces, ſyluasq; boumq; labores
Dicere Pierio carmine, muſa iubet.
Mentitosq; Deûm vultus, cæcosq; furores,
Vanaq; Theſpiaca, numina culta, lyra.
Te tellus Malacrida minor, iuuat ire per altum
Æthera, & æternos concelebrare viros.
Diuinum tu Heroa canis, melioraq; bella,
Aruaq; cœleſti fertiliora boue.
Quemq; prior celſo CLEMENS monſtrauit olympo,
Barcino quo dudum ſidere clara micat;
Tu primus ſacrata facis volitare per ora,
Ireq; inaſſuetos per noua plauſtra modos.
Ardua RAYMVNDO clareſcit regia cæli,
Ille tua potis eſt clarior eſſe face.
Mantua Virgilio nitidis caput intulit aſtris,
Aemula ad hanc Cytharam tu quoque fila moues.

QCTA-

OCTAVII MESTRII BARBIANI.

Qui Carmen Malacrida tuum, quiq; inclyta facta
RAYMVNDI egregio carmine scripta leget,
Ille viri magnas attollet ad æthera laudes,
Quem sibi patronum Barcino læta colit.
Hæc eadem quicunque leget tua carmina, queq;
Tam bene RAYMVNDI maxima gesta canis,
Te celebrem referet, vatem qui proximus hæres
Virgilio, & potis es vincere materia.
Scilicet vna ambos famæ afferet illa BEATVS
Dicetur, Vates tu Malacrida bonus.

EIVSDEM.

Quid te Malacrida laudibus celebrem? Satis
Tu te ipse celebras: facta RAYMVNDI canis
Inclyta, poetam te mihi [illegible] bonum.
Idem opus duos laudat, quod ille SANCTVS est,
Quòd recta facit, tuq; quòd recta canis.

S. RAYMVNDVS.

AD ILLVSTRISS. ET EXCELLENTISS. ANTONIVM DE CARDONA CORDVBA, DVCEM SVESSÆ REGIS CATHOLICI. Oratorem apud Clementem VIII. Pont. Max.

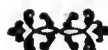

MARTII MALACRIDÆ Foroiulienſis, De ſuo in D. RAYMVNDVM Libello.

EPIGRAMMA.

TE ſine non audet tumido ſe credere ponto;
Et tanti ad ſolium Principis ire Liber.
Tu potis Antoni cunctantem impellere dextra,
Et facere, vt felix per mare currat iter.
Ille tuo iuſſu lucis migrauit in oras,
Ille tuo viuet iure patrocinio.

AD

AD PHILIPPVM III, HISPANIAE REGEM CATHOLICVM.

MARTII MALACRIDAE FOROIVLIENSIS

Sacri Collegij Cardinalium à Secretis.

DIVVS RAYMVNDVS.

ACRA cano, decreta pio ſolennia ritu,
Debita RAYMVNDO. Vos, quæ ſuper ardua cœli
Sublimes animæ reſonantia fila mouetis,
Eſte duces, facilemq. viam monſtrate canenti,
Et mecum immenſo, ſi fas, decurrite ponto.
Tuq. olim ſuperis, & nunc decus addite terris
Adſis ò, noſtrumq. iuues RAYMVNDE laborem;
Ne tua ſi memorem ſine te præſtantia facta,
Quæ ſeri celebrent per ſæcula longa nepotes,
Tentet iter liquidum ignoto ſub ſidere puppis
Naufraga, & eiectum ſicca me condat arena.
At TV ſepoſitis mundi, Rex maxime curis,
Audaci porrecta manu, cape dona PHILIPPE

Carmina nostra libens: manant de paupere vena,
Dumq; nouas certant ad sidera tollere laudes,
Parua sonant, tenuantq; humili sublimia plectro:
Tu paruis faueas placidus: sat grandibus vsus:
Est locus æthereo, & nostro gratissimus orbi,
Porticibus latis procul, immensoq; theatro,
Et longè à Circo, Capitoli à vertice longè,
Quem pia relligio fastus exosa superbos,
Propter humum volitans, humili celeberrima tecto,
In Vaticani secreta sede parauit.
Hìc Constantini pietas, spectataq; virtus
Templum ingens posuit, molemq; auxere superbam
Pontifices sacri; Sixtus testudine mira
Hanc super imposita summo coniunxit olympo,
Quam multo illusit CLEMENS feliciter auro.
Panditur hìc operosa, æris conflata metallo
Porta ingens; vis nulla potis conuellere mundi,
Non Erebi, non si qua Erebi violentia maior.
Hanc statione tenent vigili, æternumq; tenebunt,
Claue bonis reserans cœlestia limina PETRVS,
Atq; malos arcens nudata cuspide PAVLVS;
Hìc Virgo fœcunda manet; stat Virgine natus
In

In foribus, cœliq; erecta ad sidera dextra
Monstrat iter, quod quisque libens affectet olympo.
At domus interior Pario de marmore surgens,
Centum sacra aris, centum suffulta columnis,
Quicquid habet Ganges, quicquid Pactolus arena
Aurifera inuoluit, siccoq; in littore ponit,
Vna omnes ostentat opes; mirantur & ipsi
Cœlicolæ, summaq; locum de sede tuentur.
Hæc quoque plus solito nunc exornata decore,
Et rerum nouitate oculos, mentemq; moratur,
Dum tibi thura, parat, sacrosq; indicere honores,
Et tua vult CLEMENS totum vulgare per orbem
Facta pater RAYMVNDE, tuo sub numine maius
Nacta decus, seriem demonstrat temporis acti
Nescio qua faciente manu, sed doctior illa
Non aliàs visa est; omni felicior arte,
Et mortale supra: qualis fuit aut Bonarottæ, Michael Angelus Bonarotta.
Aut Vrbinatis superæ manus æmula dextræ, Raphael Vrbinas.
Et ne prisca loquar, quales præsentia sæcla
Te decus Arpini, & te Friderice tulere. Iosephus Arpinas. Federicus Zuccarus.
Principio hic molem totum quæ continet orbem Ornatus Eccl. S.Petri tempore Canonizationis.
Vt Deus ex nihilo solers eduxerit, vtq;

 Iusserit

Iusserit esse, solo quicquid post creuit, & vridis,
Cernere dat paries, & viua coloribus æquat.

Quæ se tollere humo sensim noua gleba videtur,
Et niti pedibus, rectoq. insistere trunco,
Brachiaq. ignoto nascentia tendere cœlo,
Et sublime caput, sublimem tollere vultum:
Illa iubente Deo, naturæ oblita prioris,
Induit humanam subitò mutata figuram.

Prodierat vix primus homo, vix lumine cœlum
Lustrarat, voluentem animo primordia mundi,
Aeraq; ignemq; & quod terram circuit æquor,
Vt grauitate sua tellus se fulciat, vtq;
Singula quæ perdit, seruet discordia cuncta:
Se quoque mirantem, & cœlestia signa tuentem
Hìc Letho similis sopor occupat, inq. iacentem
Porrigitur latè, seq; artubus implicat imis.

Ducitur ex costis huius (mirabile visu)
Prima parens, lateriq; latus dum promitur, hęret:
Inde, vbi vitales in luminis exijt auras,
Admirata virum, castaq; cupidine capta,
Illum oculis, animoq; & cura amplectitur omni,
Et propè iam gressus, acies propè dirigit ambas,

Ac

Ac ne quid strepat, & sopiti immurmuret aure,
Summa pedum viridi vestigia ponit in herba,
Comprimit & dextra qui manat anhelitus ore.
Somnus abit, fugiunt tenebræ, lux alma secuta est,
Et cum luce, nouo noua fulsit sponsa marito:
Obstupuère ambo, linguisq; tacentibus vltrò
Casta dedère manu concepti pignora amoris,
Inq; vicem læti, thalami consorte reperto,
Coniunxere animos, quos nunc quoq. dextera iungit:
Qua regione soli, vel quo sub sidere læto Paradisi Terrestris descriptio.
Expers terra mali, fœcundáq; tota bonorum
Sistitur incertum, certum tamen esse, nec vllis
Lædi frigoribus, nimiòuè exurier æstu,
Humidaq; æterno cum siccis fœdere iungi.
Hanc quoque docta manus conata hic fingere, finxit
Persimilem: verè labi modò flumina credas,
Et frondere nemus, ramisq; nitescere poma.
Non hic assiduus terram fœcundat arator,
Vomeris impatiens, non vllo saucia ferro,
Sponte sua tellus fundit pleno vbere fœtus
Arboribus contenta suis, glandesq; nucesq;
Semper habet, semper cum cortice mala rubescunt

Puni-

Punica, per rimas conantia trudere gemmas.
Non hic in funus, sed ad otia nata Cupressus,
Alta nec in longam tenuatur Fraxinus hastam;
Non cupit hic fluctus abies sulcare marinos,
Atque nouas domino merces portare tenaci.
Labitur inter amœna loci crepitantibus vndis
Amnis, & humorem latè partitur in agros
Perspicuus, nisi cum gemmis turbatur, & auro.
Quin & pomorum species non omnibus vna,
Multa replent diuersa suas pomaria siluas,
Inter quæ, medium quæ possidet æquore campum,
Arbor scientiæ boni, & mali. Ex qua scire bonum, de qua mala discere possis,
Pulchrior ante alias visa est, & suauior arbos,
Sed vetita; hanc certa omnipotens sibi lege reseruat,
Cætera viuentum passim largitur in vsum.
Hanc circum tunc forte pios vt vidit amantes
Pronus humi (viden' vt seruiet vestigia) serpens,
Per truncum subitò geminatis orbibus errans
Insilit in ramos, laudataq; protinus, vxor,
Poma manu in nostram carpit conuulsa ruinam,
Nec sine vi: Luctata diu nè traderet arbor
Sustulerat se se: pressit cocytius anguis,

Cun-

Cunctantem & fregit ramum,& fractum ore momordit.

Iamq; malè acceptum porrexerat illa marito
Munus, & oblatum vix dum gustarat vterque,
Sensit vterque dolos, sed quid sensisse iuuabat?
Aufugère ambo, nudataq; corpora primum
Perlegère oculis: pudor hos, timor vnus agebat:
Terruit & patris vox omnipotentis vtrunque,
Qua tanta ignota damnauit crimina morte,
Et qui fulmineo metuendus nuntius ense
Iussit abire loco,atque in nostrum hos depulit orbem.
Ibant, & lacrymis florentia prata rigabant,
Sed pede, sed lacrymis contacta exaruit herba,
Cumq; prius premerent canentia lilia, dumos
Compressere acres, atque ingemuere repertos.

Fama est his veniæ ni spes data certa fuisset,
Oppressos tanta cœli, terræq; ruina
Confestim potuisse mori, totumq; repentè
Humanum genus, & cunctos abolere nepotes.
At pater omnipotens meritas pro crimine quamuis,
Non tamen æternum hos voluit persoluere pœnas,
Nec dum natorum lacrymas miseratus ab alto,
Promittit sobolem cœlo quæ duceret ortum,

Sanguine quæq; suo ambôrum commissa piatet.

Christi ortus. En puer hic cœlo promissus mittitur alto,
Fœcundoq; vtero de virginis exit in auras:
En qui terrarum spatia, atque ingentia iussit
Æquora protendi, totumq; amplectier orbem
Degit humi: et, si non anima miserantis aselli,
Et boue ni caleat, Boreæ non frigora sæui
Pellere veste queat: pauper prædiuite mundo
Nascitur, & rerum quas condidit, indiget vsu.

Salue sancte puer iamdudum debite terris,
Vnica spes hominum, salue decus edite cœlo:
Te reges, te sceptra petunt, te celsa requirunt
Sidera: purpureo tibi surgit Lucifer ore:
Fons tibi Romanum in Tyberim prorumpit oliui:
Omnia te nascente ruunt in gaudia, & omnes
Implent cœlicolæ sacris concentibus auras:
Sola tacet Iudæa tuas, quæ dicere laudes
Sola potest; iraq; animis feruentibus ardet
Multa timens, vltròq; odit, atque inuidet vltrò:
Irruit Herodes ferro, mortemque minatur,
Pro te vno dum mille petit, non inuenit vnum.

Non dum facta manu sensère, hic vulnera matres,

In ſua dum ſpectant conuerti viſcera ferrum, Cædes puerorum innocentium.
Proq; ſuis voluère animas effundere natis.
Hic cultro iugulat, ferit enſe immanior alter:
Diſsipat hic teneros, lacerat quos vnguibus artus:
Ille manu, matrem clamantia guttura frangit:
Ad pectus pauidæ preſſerunt pignora matres:
Matribus abripiunt preſſos ad pectora natos:
Quid facerent? ſpes nulla fugæ, ſpes nulla ſalutis:
In cœlum madidos natorum ſanguine vultus
Attollunt, queruliſq; impellunt vocibus auras.
Hìc vbi Virgo ſuum reperit mœſtiſsima natum,
Diſſerit, & blando proceres puer increpat ore
Sacrorum ignaros vatum, legiſq; paternæ:
Illi odia infenſi exercent immanibus iris.
Erigat ille licet languentia corpora nutu,
Imperet & morti, mortemq; coerceat vnus
Natura admirante: vni turba impia quærit
Demere ius vitæ, & vitæ præuertere metam.
Hæc luſtranda oculis: veſper concedet olympo
Omnia ſi numerem, nec eam per ſingula fando,
Et dudum properans lacrymoſa in funera poſcor.
Siccine pro meritis grates Iudæa rependis? Chriſti Paſſio.

Siccine crudelis cœlo venientia dona
Suſcipis? æternumq; Deo perſoluis honorem?
Ille manus præbet, quid vincla tenacia nectis?
Quidvè trahis? quocunque voles tua iuſſa ſequetur.
Aſpice quàm placidus ſupponat colla cathenis:
Aſpice quàm miti excipiat tua iurgia vultu,
Vt cupiat plus poſſe pati, nec verbera ſæua,
Nec dumos morem in ſerti detrectet acutos,
Quamuis ſanguis eat, quamuis dolor imperet illi.
Quin etiam hanc animam, qua nil pretioſius vſquam,
Ponit ouans, cruor ipſe licet pia gaudia cœlet,
Et patri pendens rorantia ſanguine monſtrat
Vulnera: porrigeret ſi poſſet brachia ſupplex,
Brachia ſed clauo per te ſunt fixa trabali.
Qua ſupereſt nunc voce rogat, veniamq; precatur,
Æthereaſq; petit poſt mortem viuidus arces.

Extinctum CHRISTI nomen cum corpore demens
Crediderat Iudæa, animo & ſpem læta fouebat:
At poſtquam ſupera veſci percrebuit aura,
perq; hominum cœpit volitare potentior ora,
Ingemuit, factumq; probans immitior ante,
Quàm fuit, irarum flammis alimenta miniſtrat,

Et ruit in peius culpam dum cura remordet.
Mens mala ſecreto pertentans ilia calle,
Non valet innatam ſpeciem depellere recti:
Sic quamuis ratio non omnia viuida poſsit,
Intus edit, crimenq. æternis ignibus vrit.
Plurima iam CHRISTI volitabat fama per orbem,
Iam populos, iam regna potens, regeſq; tenebat:
Extremiſq; ſuas numerabat finibus vrbes.
Quàm multa æthereo ſuccedunt ſidera cœlo,
Frigidus obſtantes Aquilo per inane vapores
Cum tulit, & claro terras patefecit Olympo:
Aut quot vere nouo flatu reſoluta tepenti,
Floribus ornatur tellus, vel piſcibus æquor,
Tanta hominum ſeges hìc, CHRISTI vexilla ſequentùm.
Hinc qui ſuſpiciunt auſtralia ſigna locantur:
Illinc ſub Borea, ſeptemq; Trionibus orti:
Læua tenet nigros radijs ſolaribus Indos:
Stant populi dextrā latè peragrantis Iberi.
Hos inter medius grauitate inſignis, & æuo
Conſpicitur RAYMVNDVS: cum niger ambit amictus *Habitus S. Dominici deſcriptio.*
Supra humeros, albus ſubter contrarius atro,
Fibula quem mordet, lateriq; accommodat arcto,
Decli-

Declinans velum angustum quod pendet vtrinque,
Atq; humili caput exornat pietate cucullus.
Hunc fama ingentem pennis delata per orbem,
Solis ad occasum, solis referebat ad ortus,
Quemq; olim nitidis virtus immiserat astris,
Cœlicolum in terris dignum vulgabat honore.
Hesperiæ huic latè populi, regesq; petebant
More sacro, sanctis cumulari altaria donis.
Consilio res acta graui, dilataq; semper,
Credita semper erat, donec CLEMENTE reuixit
Pontifice, hoc etiam vt decoraret lumine terras.
Ille tamen patres, quamuis queat omnia solus,
Consulit, & cunctos quæ sit sententia poscit.
Conuenère omnes, quorum pars dignior altis
Sedibus incubuit tyrio fulgentibus ostro,
Pars diuersa locis, seruatoq; ordine sedit.
Constitit in solio CLEMENS sublimis eburno,
Atq; hæc augusta grauitate recensuit ore.
RAYMVNDI nomen, quo Barcino læta triumphat,
Et vita, & pietas vestras peruenit ad aures:
Illum cum superis cœlestia munera obire,
Et nostras audire preces, & vota tueri,

Fama refert; & digna fide longinqua vetustas.
Nunc studium populorum ingens, Rex ipse PHILIPPVS
Tàm pietate patri, quàm nomine proximus hæres,
Diuorum in numerum nostro petit ore referri,
Atq; illi sæclo decerni thura perenni.
Multa hominem suprà, gessit dum vita manebat,
Plurima dum terris cedens, mortalia liquit:
Publica signatis dudum monumenta tabellis
Vidimus, & testes, subscriptaq; nomina Regum.
Nunc vos ne lateat series certissima facti,
Nuntius hispano veniens è littore, regis
Cuncta sui iussu pandet: vos ordine cuncta
Auribus excipite, atq; animis infigite vestris.

Dixerat. In medium flexo ter poplite surgit
Nuntius, & sanctum veneratus ritè Senatum (Procurator Canonizationis.)
Incipit. Occiduo Romam de littore veni,
Causa viæ Regis pietas iam nota PHILIPPI,
Non, humana peto, non Rex meus indiget istis:
Quæ dare possit habet: tantum cœlestia posco,
Quorum Sancte Pater soli tibi summa potestas.
Quod tu alijs dederis, dare te quoque conuenit vni,
Pro quo nos petimus: meriti par gloria cum sit,

 Par

Par sit honos: felix HYACINTHO sarmatis ora,
RAYMVNDO Hesperia, & vestro quoque munere felix;
Huic si dona datis, quæ concesistis & illi,
Nota sat alterius virtus; audite quid alter
A puero, quid mox firmatis egerit annis;
Quid viuens, & quid mortali cortice liber.

Incipit vita S. Raymundi.

Barcino non vnis ponti tentata procellis
RAYMVNDO patria est: vno hoc lætatur alumno,
Extremo aduectis præfert hunc mercibus orbe.
Hic puer ingenium excoluit virtute per artes,
Et bibit æternæ diuina oracula vitæ:
Pluraq; cum cuperet fœcundæ tradere menti,
Nauigat, & cursu italiam petit ille secundo.
Vrbibus è multis Bononia sola probatur;

Bononiæ leges didicit.

Hic dubios legum anfractus iuuat ire per omnes,
Et quamuis meritæ spernat prœconia famæ,
Noscitur, & fama inuitus supereminet astra.

Bononiæ ius Ciuile docuit.

Hic docet obscuras leges poscente senatu,
Difficilesq; vias aperit, penitusq; latentes
Rimatur calles, & veri arcana recludit.

Traxerat innumeros tanti vulgata magistri
Fama viros, vndamq; hominum, studiumq; tenebat:
At

At decus italiæ nostris in finibus ortum
Reddidit Hesperiæ, & patrijs Deus appulit oris. Reditus in patriam.
Sedulus hic dum sacra dies, noctesq; frequentat
Limina, dicendis in templo adscribitur hymnis,
In procerum adscitus numerum pœana canentûm: Canonicus Barcinonensis.
Ille suum dum munus obit, rutilare videres
Insolito coelum tractu,& descendere diuos
Sedibus æthereis, oblataq; vota fouere.
Virginis ante alios foecundæ numen adorat,
Duplicat & laudes, & munera laudibus addens, Duplex officiũ Annunciationis B Mariæ vt recitaretur, de suo diuidit inter Canonicos.
Inuitat socios tanta ad proeconia Diuæ.

Crescit amor coeli, crescunt & toedia vitæ,
Degere solus amat, soli sibi viuere gestit,
Humanos odit fastus, coelestia versat,
Et fatur rarò, & nunquam sine numine fatur.
Ille auet in summis traducere montibus æuum,
Nulla hominum demonstrat vbi uestigia tellus,
Aut ubi non urbes,non celsa palatia cernat,
Tempore sed longo quà pumice, tecta, peresso
Secretos inter scopulos natura recondit.

Certus erat longè positas perquirere terras,
Et mutare solum, atq; alium diuertere ad axem:

Ante tamen quàm carpat iter, quàm dulcia linquat
Limina, quàm patrijs decedat finibus exul,
Sacra Deo facit, ut dexter sua uota secundet,
Ancipitemq; uiam manifestò tramite monstret.
Olli grata quies serpit, totumq; pererrat,
Paulatim summo descendens uertice, corpus:
Numen adest, suadet patrio consistere coelo,
Regulam S. Dominici profitetur.
Dedere se notis per totum legibus orbem
Dominici, fratrum numerumq; augere piorum,
Communemq; sequi uitam, normamq; tueri.
Decimas omnium quæ percipiebat Deo dabat.
Iussa facit, paret iussis hominumq; Deiq;
Cumq; Deo rerum, quas possidet, ille quotannis
Offerret partem decimam, nunc omnia defert,
Seq; super, ne quo censeri iudice possit.
Omnibus exutus, miseris succurrit egenis,
Ordinem B. Mariæ de Misericordia, seu de Mercede captiuorum instituit.
Seruitioq; graui oppressos, grauibusq; cathenis,
Ære pio, quod dat procerum manus inclyta regni,
Eximit, & fieri venturum ita mandat in æuum.
Impiger ille etiam dum publica munia curat,
Tempore belli quod Cruciatam vocit egregiè se gessit sub Greg. Nono.
Gregorium hispano fidentem milite iuuit
Pontificem, tunc cum communia cogeret arma,
Atq; acres in bella uiros pro nomine CHRISTI
 Vndiq;

Vndiq; conciret, bellumq; exposceret orbis.

His auctus meritis, famam, studiumq; videndi
Grande sui auxit Pontifici, Romamq; vocatus — Romam venit.
Aduolat: inde fori strepitum mala iurgia noscit
E patrum numero, quorum ueneranda potestas — Auditor Rotæ.
Emicat, & lites immensi dirimit orbis.
Quin culpas hominum, maioraq; crimina discit,
Acribus & monitis, poenisq; salubribus arcet, — Maior Pœnitentiarius.
Ius animis dicens æquum vitæq; necisq;.

Audijt & summi lapsus, secretaq; corda
Pontificis, fidit quæ charis auribus ille, — A Confessionibus Pontificis.
Pro quibus ut se se facilem dat semper egenis
Imperat, & tali redimat sua crimina poena.

Quin noua dona parat uenturis addere sæclis,
Tradere dum seris præcepta nepotibus ardet — Decretalium liber.
Iuris Pontificum, multis uolitantia chartis:
Inde opus aggreditur paucis quàm plurima nectens,
Et Decretales uulgato nomine dicit.

Qua ratione queas prauis secernere recta, — Summa Raymundi de casib. conscientiæ.
Occultasq; animi penitus cognoscere pestes,
Materiamq; mali, diramq; in corde uenenum
Monstrauit, docto perstringens singula libro.

Ingenij uis magna inerat, ſtudiumq; iuuandis
A puero innatum cunctis mortalibus ingens,
Inq; dies maiora ferat, ſed ſiſtere coelo
Romano uetat omnipotens; maciemq; malignis
Febribus adducens, ſummo diſcrimine uitæ
Impulit, ut patrias iterum remearet ad oras.
Non hinc diuitias, non publica munera portat,
Et ſibi decretos ultrò dimittit honores:
Paupertas opibus melior, præfertur honori
Deſpectus, gaudetq; humili procumbere tecto.
Ille quidem uellet, ſed uirtus tanta latère
Non patitur: cinere aſperſis uelut emicat ignis,
Et procul oppoſitas acies, animumq; moratur.

Reditus in patriam.

Qui traherent tunc fortè moræ diſpendia longæ
Mille patres habuit, uarijs Bononia uotis:
Illos qui regeret, Iordano morte perempto,
Nullus erat, ſtudioq. ſuos tunc quiſque fouebat.
Vt ſatis eſt certatum animis, maioribus uti
Auxilijs placuit, coeliq. exquirere iuſſa:
Quotquot erant ſubitò diui incubuère ſepulchro
Dominici, tentiſque pijs ad ſidera palmis,
Coniunxere preces, auditaq; vota fuere.

Magiſter Generalis ord. S. Dominici eligitur

Nec

Nec mora prosiliunt alacri sine murmure vultu:
Dicere mox iussi (mirum) vix nomine notum,
Non vnquam visum, vestro procul orbe remotum,
RAYMVNDVM petiere aliqui: accessere repente
Post alios alij, totumq. absorbuit agmen
RAYMVNDI feruens imis in cordibus æstus.
Ille Dei quæ sit monitus sententia, tandem
Imperio subit, atque humeris ingentia tollit
Pondera: præscriptis ad normam legibus omnes
Allicit, & vitæ redigit melioris in vsum.
Mox vbi firma satis sociorum pectora vidit
Ardentem sæcli æterni excepisse calorem,
Certatimq; via coeli ad consortia duci,
Sponte gubernaclo cessit, puppimq; regendam
Alterius nutu, cui pareat ipse, reliquit. Abdicauit se officio Mag. Generalis.
Consilio interea rerum quod creuerat vsu,
Proderat, & blando populos sermone trahebat:
Multis author erat primi vt delicta parentis,
Et sacro proprias abolerent flumine culpas:
Ac ne quid CHRISTO patrijs decederet oris,
Dogmata romanis suadet contraria iussis,
Irrita Rex iubeat, ferroq;, & vindice flamma Officium S. Inquisitionis eius monitu in Regno Aragoniæ institutum.

Compri-

Comprimat, æternumq; sua ditione repellat.

SANCTIOR Hesperiæ quæ lex sub regibus aucta,
Indorum latè meruit dominarier aruis,
Et nostri ingentem mundi sibi subdere partem.
Nec contentus eo, CHRISTI protendere signa
In Mauros, Numidasq; cupit, vicinaq; tentat
Littora, mille virûm rege adducente cateruas,
Pectora certa neci pro CHRISTO tradere vitam,
Armatoq; premit baleares milite campos.
Parua loquor, maiora manent: Rex vrbe potitus,
Et ditione loci (parce ô Rex inclyte parce)
Delitias victor subitò dilapsus in omnes:
RAYMVNDVS niti contra: nisi pellice pulsa
Pareat ille Deo, regi parere recusat,
Obsequiumq; negat, patriæ rediturus in oras.
Rex furit, irarum flammas sub pectore voluens,
Edictoq; cauet ne portu nauita soluat.
Ille viam ad littus carpit, totumq; pererrat,
Inde, vbi nulla est optatæ data copia cymbæ,
Hæc mea nauis, ait, reducem me littore sistet
Hac Deus in patrio: positiq; suprà æquora amictus
Altera pars baculo, ceu malo vela, pependit,

Bellum indicitur hostibus christiani nominis.

Miraculum de traiectione Maris.

Altera

Altera pars pedibus pressa est, ventisq; vocatis
Ocyor, & missa neruo stridente sagitta
Nauigat, ac cursu placido præteruolat vndas.
Huic comes est (socio haud auso se credere ponto) Angelus custos
Cui mandata Deo vitæ est custodia nostræ
Spiritus, atq; hymnos, inter modulantur eundum.
Æquoris ille viam cedente euaserat vnda,
Iamq; in conspectum patriæ peruenerat, omnis
Ad mare cum totis fudit se Barcino tectis.
Diriguère comæ tanta ad spectacula cunctis,
Diuinusq; timor per frigida membra cucurrit.
Vt portum tenuit, sicco vestitur amictu,
Et baculo innixus, quo dextera sustinet artus,
Ingreditur templum: templi patuère recessus
Sponte sua, & verso cesserunt cardine postes.
Hæc dum vita manet, quamuis & plurima possem
Mira referre Pater, varios medicamine morbos
Cum nullo expulerit, sed nos grauiora sequamur.
Vt Deus æthereo hunc iussit considere coelo
Effoetum senio, centum ille exegerat annos,
Iàm clarus pietate sua, pietate duorum,
Qui tulerant humeris illius funera, regum,

Raymundi funus elatum à Iacobo Rege Aragoniæ, & Alphonso Rege Castellæ.

Coepe-

Coeperat aduerſis in rebus ſæpe vocari
Vtilis, & magnum in populo cum nomen haberet,
Grandius ille habuit miro ſuper omnia facto.
Vnica ſpes patris, miſeræ ſpes vnica matris
Puella mortua vitæ reſtituta. Pauerat ardentem languenti corpore febrim
Nata diu, nulla infelix medicabilis herba;
Vt fruſtra tentatæ artes, ceſſere magiſtri,
Ceſsit vita ſimul, luctus, clamorq; ſecuti.
Icta dolore parens duro miſeranda vel hoſti,
Sollicitat coelum votis, diuoſq; recenſet,
Et natam vitæ poſcit pro munere reddi.
RAYMVNDI in primis ſupplex adit illa ſepulchrum,
Et prona in lacrymas, lacrymis non ore loquuta
Poſcit opem: firmam affectat ſpes certa ſalutem.
Conſtitit hic: placuère imo venientia corde
Vota Deo: famuli conclamant viuere natam,
Voce ciere ſuam, ſua per veſtigia matrem:
Euolat ad natam mater, nec ſegnior illa
Obuia fit matri: ſtupet hæc, ſtupet illa, ſuuſq;
Cuique timor gratus: lacrymæ geminantur vtrinque,
Lætitiæ voces, gemitus miſcentur in vnum:
RAYMVNDO ob factum ſacri cumulantur honores.
Cen-

Centum alios memorem, ſed me breuis admonet hora
Pauca loqui, miſeri quos defleuere parentes,
RAYMVNDI precibus longæuæ ad munera vitæ,
Sedibus ex imis inuita morte remiſſos.
Et miramur adhuc potuiſſe ingentia ſigna
Edere dum vixit, dum nunc inuectus olympo eſt?
Illius è tumulo cum qui puriſsimus exit
Perpetua puluis vena, medicamine certo
Innumeros pellat morbos, & corpora firmet?

De puluere, qui è ſepulchro S. Raymundi manat.

Sic orſus tacuit: fandi conceſſa poteſtas
Patribus, vnanimi rupère ſilentia voce.
Debita RAYMVNDI meritis altaria poſcunt,
Thure ſacro, ſacroq. illum dignantur honore,
Concipiuntq. preces, tacita quas mente reponunt.
Quæ poſtquam vidit toto poſcente ſenatu,
Certa ſatis, placido declarans gaudia vultu,
Rurſus ait CLEMENS: ſint hæc licet omnia nobis,
Et dicto procerum, & ſcripto manifeſta vetuſto,
Annuat vt tamen his ſummi moderator Olympi,
Et firmet, decreta ſuo quæ numine præſtant,
Supplicibus diuos animis in vota vocemus:
Vos ſanctas iterate preces, dum tempore certo

RAYMVNDVM sacris meritò donabimus aris.
Dixit, & inde abijt: Patres comitantur euntem,
Asistunt lateri, & tecta ad regalia ducunt.
Sed quid turba ruit? quid fert concursus ad ædem?
Quanta hominum, quanta heroum præterfluit vnda!
Deseruère suas montana cacumina sedes
Rupibus innati, quas frigore Nursia durat:
Quiq; colit madidi felicia Tiburis arua,
Et semper grauidæ baccas decerpit oliuæ:
Quiq; olim magnæ posuit primordia Romæ
Albani cultor, celebri modò notior vua.
Arua suis passim squalent viduata colonis:
Nauita curuantem remos nec diuidit vndam,
Nec puppe, Eridano gaudentes terret olores:
Ludunt Adriaci tutò prope littora pisces,
Et timidæ ad caulas audent accedere Damæ.
Huc torque aurato proceres Germania mittit:
Huc soliti mutare domos venère Gelones:
Gallica spectatur, spectatur Belgica pubes,
Et nunquam bello domiti cernuntur Iberi.
Huc coeunt quotquot magno numerantur in orbe:
Millia multa adsunt, ingens sine nomine vulgus,
Quæ

Quæ ſi quis numeret, tuſci queat æquoris idem
Nubibus æquatas auſtro numerare procellas.
Denſi humeris portæ certant in limine primo,
Atq; alij trudunt alios, & fluctuat omnis
Turba ruens: ceu vicinis cum montibus imbres
Præcipitant ſe ſe in Clanim, dein partibus æquis
Hinc Tyberim, pellunt illinc violentius Arnum,
Et populos, magnaſq; replent terroribus vrbes.
Agricola è manibus curuum dimittit aratrum,
Et fugiens, retro ſpectat ſua culmina villæ:
Ille iuuat cerere, obſeſſos fluuialibus vndis,
Aſt alius charos ſeruat cum coniuge natos.
Non ſecus hic fluctus hominum voluuntur vbiq;
Et ſibi quiſque timet: capiunt ampla atria nullum,
Nulli aditus, nulli digreſſus poſtibus altis.
Nec via certa patet, ſubeat qua ingentia templa,
Iamq; venit, ſonitum raucarum audite tubarum,
Summus adeſt hominum, CHRISTI ſummuſq; ſacerdos,
Purpurei patres adſunt, ſanctuſq; ſenatus:
Eia agite, hic denſate acies, ſecedite paulum
Illinc, ſancta loco moueat reuerentia cunctos.
Iam parent, procede orbis iuſtiſsime rector,

Et tibi ſubiectos terrarum hinc collige fines.

Sacra fuit templo in medio fundata vetuſto
Ara die, nunc tota nouo circundata ſaxo
CLEMENTIS iuſſu, & toto celeberrima mundo.
Eminet hic ſolium fuluo pretioſius auro,
Incluſum gemmis, ſolidoq; innixum Elephanto,
Sidera quod circum flammas errantia ducunt.
Hic pater, & princeps CLEMENS conſederat, inde
Purpurei ſedère patres, patribuſq; minores
Ordine quiſque ſuo, caput exornante Tiara.
Ab læua centum famuli, totidemq; miniſtri
Imperij, multis clari virtutibus omnes,
Omnes promeriti, iuſtis & honoribus aucti.
Dextram oratores delecti ex ordine primo,
Inſignes regum proceres tenuère frequentes.

Vt iuſsi tacuère omnes, penituſq; reſedit
In populo murmur varijs ſermonibus ortum,
Murice conſpicuus, redimitus tempora mitra,
Gloria purpurei, & decus immortale ſenatus,
Hæc ODOARDVS FARNESIVS edidit ore.

Exoptata dies fulſit, qua debita tandem
RAYMVNDO des thura Pater: tibi publica vota

Hesperiæ, tibi nos studium cœleste PHILIPPI
Porrigimus: placidas iustis da vocibus aures:
Da caleant sacris RAYMVNDI altaria donis.
Ter repetita eadem: CLEMENS ter supplice voto
Cœlum adijt, diuumq; choros, superumq; parentem
Talibus aggressus, sanctis loca vocibus implet.

Da pater omnipotens æterni luminis ignes:
Da veri in tantis arcana recludere rebus,
Et monstrare alijs, tibi sunt quæ cognita laudi.
Vos animæ, quæ summa poli conuexa tenetis,
Et quibus æternæ sunt mutua gaudia curæ,
Quà via difficilis certo nos ducite calle,
Ducite, & optatos animo depromite sensus.
Sic placet: hæc fieri mandat Deus æthere ab alto.

At nos afflati diuino numine nostra, Decretum Canonizationis.
Iura potestate immenso qua dicimus orbi,
Qua datur & reserare fores, & claudere olympi,
Cœlicolum numero, superisq; adscribimus oris
RAYMVNDVM, diuumq; illi largimur honores:
Huic laudes, huic sacra pij instaurate quotannis,
Et noua marmoreis altaria ponite templis:
Lex data nunc, cunctis mandata nepotibus esto.

Dixerat. Intonuit geminatis plausibus æther:
Vocibus intonuère sacris penetralia templi:
Inde faces, ignesq; volant, tecta alta tremiscunt
Ingentem tonitrum flamma expellente metallo,
Lætitiæ signum tota reboantis in vrbe.

Quin etiam auditæ voces diuumnè, hominumnè
Incertum, tamen auditæ volitare per auras.
Viue diu CLEMENS, & terris debite, & astris,
Viue diu, tua nutantem si sustinet orbem
Aura Pater: Princeps orbis tua maxima Roma
Imperio Eridani, sceptrisq; potentibus aucta,
Audet adhuc sperare aliquid, te sospite, maius.
Te regnante vigent humanæ lumina vitæ
Relligio, & virtus: vitium sua pœna coercet,
Prœmia redduntur meritis, æquantia palmas:
Quisque tuo pius exemplo loca sacra frequentat.
Te populi gelido norunt Aquilone rigentes,
Gens deuincta tibi firmatæ pacis amore,
Frigida cum septem subiecta Trionibus arua
Arderent bello, nec Vistula cederet Istro.
Sequana te, latisq; colit tua Gallia campis,
Et te quòd belli ardentes restinxeris ignes,

Qui

Qui poterant magnum flammis succendere mundum
Miratur, meriti cum sint præconia linguæ
Inferiora tui: laudes PETRI illa recenset
ALDOBRANDINI, fraterno sanguine cretum
Fraternus quem iungit amor tibi, quem sua virtus
Supra homines, hominumq; animos, super æthera tollit.
Illi operis tanti laus circum tempora serpit:
Consilium te dante pater, feliciter ausus
Extinxit magnos orbis sine sanguine motus,
Et tulit æternum mira virtute trophæum.

Petrus Cardinalis Aldobrandinus Legatus de latere.

Te colit ante alios pietate insignis auorum,
Multò maior auis propria virtute PHILIPPVS:
Ille tibi debet plusquam se posse fatetur
Reddere, quòd patria absentem complectere cura,
Quòd noua promeritis benefacta recentibus auges.
Vt tamen est cœlo totus, non deditus orbi,
(Quamuis penè omnem latè dominetur in orbem)
RAYMVNDO in primis per te data laurea serta
Imis pectoribus nunquam interitura recondet.
Ista sonant, istis implentur vocibus auræ.

Interea magno spectat sua gaudia olympo,
Et sibi decreto in terris blanditur honori,

Cœle-

Cœlestem RAYMVNDVS opem pro talibus vrbi
Pollicitus, longumq; precatus principis æuum.
Inde animum latè patrias intendit in horas,
Non alio memor exactæ sub culmine vitæ,
Iure suos ciues studio complectitur omni,
Annuit & votis, & vota interserit astris.
Principis ante alios gratissima cura PHILIPPI
In noua conantis, CHRISTI protendere nomen
Littora, & à nostro penitus distantia cœlo.
Illius egregijs comitem se destinat ausis,
Ardentiq; animo torrentes subijcit ignes
Sedulus, & nunquam his patitur desistere curis.
Ille etiam Hesperiæ quia tanta potentia toto
Orbe patens, reges magnos, & regna coercet,
Imperioq; valet plusquam experiatur in armis,
Bellatorem animum Regi delapsus ab alto
Inspirat, iustamq; in Thraces suscitat iram.
I, pete, ait, magni regum Rex maxime mundi,
Europæ, atq; Asiæ regnatas Thracibus vrbes:
Illic quid bello posit tua viuida virtus,
Fortia quid valeant hispanæ pectora gentis
Experiare: tua est maior (mihi crede) potestas,
Quàm

Quàm cui iam posſit contra vel claſsibus iri,
Vel pede:tu CHRISTI tantum pro nomine pugna.
Ille animos, vireſq; dabit, tua diriget ille
Conſilia, aduerſos pellet ceruicibus ictus:
Ipſe Dei mandata feram, & tua ſigna tuebor.
Forſitan vnde tibi humana adiumenta petenda,
Vnde Duces, aurumq; potens, vnde arma requiris?
Aſpice quid teneas noſtro ſub cardine rerum;
Aſpice telluri tellus contraria noſtræ
Quid tibi ſeruet adhuc: plus ipſe fatebere multò,
Quàm ſit opus ſupereſſe tibi: non milite quiſquam,
Non quiſquam ducibus tecum contendat, & armis.
Fide Deo: potis ille viros præſtantibus auſis
Heſperia excitos ſacro præponere bello.
An non innumeras ciuis meus ille phalanges
Per medios victor Guillelmus duceret hoſtes?
Ille ſciens pugnæ, bello verſatus in omni
Siue pedes, ſeu iuuit equo certare, vel vndis,
Inter vtrunque tulit tempus victricia ſerta.
An non præclaro natus de ſanguine gentis
Cardonæ, miles primis Antonius annis
Strenuus, & primis idem Dux inclytus annis
Grande decus patriæ, nomenq; augeret auitum,

Guillelmus de S. Clemente Barcinonenſis Regis Catholici apud Cæſarem orator.

Antonius de Cardona Corduba Dux Seſſæ Regis Catholici, apud Clemētē VIII. Pont. Max. orator.

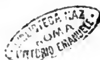
Si

Si conferre manum, & stricto perrumpere ferro
Detur in obstantes solita virtute cateruas?
Non tibi Parthenopes tantum noua quæreret ille
Arua ferox, sed maior auo, qui terruit orbem,
Adderet vsque tuis regnis ingentia regna,
Subq; tuo imperio Persas coniungeret Indis:
Vtilis Hesperiæ gens Corduba nascitur oris.
Petrus Enriquez de Toleto comes de Fuentes.
Quid belli fulmen clara de stirpe Toleti?
Belgica non vnquam tellus satiata cruore
Nunc quoque quem timet, atq; absentis nomine PETRI
Territa, vallo arces, & fossis agmina munit?
Hoc duce iam supplex Asiæ regnator auitum
Ante tuos diadema pedes, & sceptra reponet.
His alijsq; viris, quorum tibi copia magna est,
Hostem qui possunt valido compescere ferro,
Præsit, qui veris anteit virtutibus omnes,
Consilio belli curas, qui temperet vnus
Franciscus de Sandoual Marchio de Denia Dux Lermæ præfectus cubiculi Philippi III. Regis Catholici.
Hesperiæ columen Franciscus, sanguine clarus,
Et pietate simul, quem Sandoualius heros
Progenuit, tanto & firmauit pignore regnum.
Pugnandi imperium cui tu comittere posis,
Elige qui placeat de multis, elige multos,
Victor eris: pietas alios tua magna secundat:
Auspi-

Auſpicijs ſuperata tuis maria aſpera cedent,
Terrarum immenſi cedent, te vindice, tractus.
Et quid victori poterit felicius vnquam,
Quàm tibi deuicta Thracum contingere gente?
Tu populis populos, tu regnis addita regna
Mille tuis cernes: tibi barbara ſubdita tellus
Maumetis, curuo ſubmittens poplite faſces,
Quos CHRISTO abripuit, CHRISTO iã reddet honores:
Per te animis populorum ingens ditabitur æther.
Hæc facito: Deus hæc eadem mandata iubebit
CLEMENTIS monitu, per me delata referri.
Dixit, & abſceſſit. Diui Rex ſentit odorem,
Proſequiturq; oculis tranantem nubila cœli:
Inde manus ſupplex ad ſidera tollit, & ora,
Atq; hæc pauca refert, illo fugiente per auras.
Firma parum mea dextra licet, quodcunque iubebis
Rex ſuperum; munita tuo ſe poſſe fatetur
Auxilio, nec pacem vnquam, nec bella recuſat.
Tu modò certa mihi demonſtra tempora pugnæ,
Bella geram, tu victor eris, tibiq; omnia cedent:
Et tua ſunt quæ regna meo tot ſparſa per oras
Imperio parent: tuus eſt qui ſpiritus artus
Hos regit, & præſens vitam, mentemq; miniſtrat.

Tu

Tu quoque diue meis votis RAYMVNDE faueto,
Quandoquidem manifesta mihi tua numina monstras,
Ante hac quæ tacito venerabar cernuus ore,
Et memor vsque mei penetralia nostra frequenta.
Vel tu, quod cupio, tecum me tolle per auras
Sidereas inter nubes, hominiq; negatam
Pande viam: cœlo propior iam feruidus igne
Æthereo, CHRISTI melius præcepta facessam.
  Desierat. lux alma nouis fulgoribus aucta,
Atria non solitis implet regalia flammis:
Regia vota Deus præsenti numine firmat,
  Dicite felices animæ, quæ summa tenetis
Iura poli, quæ bella ingens memoranda PHILIPPVS
Orbe geret: video totum iam feruere pontum
Classibus, & latè spumas ad littora pelli:
Et Memphim video immensam, & septem ostia Nili,
Angustasq; maris fauces, quà Bosphorus vsque
Ingemit, Hesperiæ firma ditione teneri.
Hæc vos sancta manent tanti præconia regis:
Vobis certa fides, atq; omnis copia fandi:
Nos humili tellure viam molimur, & alta
Nunquam ausi, hanc non audemus contingere metam.

F I N I S.